

Economia del treball II

Cecilia Albert Verdú
Carlos García Serrano
José Ignacio Pérez Infante
Luis Toharia Cortés

PID_00193898

Material docent de la UOC

Cecília Albert Verdú

Professora Titular de Fonaments de l'Anàlisi Econòmica de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat d'Alcalá de Henares. Doctora en Ciències Econòmiques per la Universitat d'Alcalá. Màster en Economia del Treball i l'Educació per la Universitat Carlos III de Madrid. Les seves àrees d'especialització són la demanda d'educació i la integració dels joves en el mercat de treball.

Carlos García Serrano

Professor Titular de Fonaments de l'Anàlisi Econòmica de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat d'Alcalá de Henares. Doctor en Ciències Econòmiques per la Universitat d'Alcalá. Ha estat investigador visitant a l'Institute for Employment Research a la Universitat de Warwick i a l'ESRC Research Centre on Micro-Social Change (ara Institute for Social and Economic Research) a la Universitat d'Essex (Regne Unit).

José Ignacio Pérez Infante

Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat del País Basc i professor associat de la Universitat Carlos III de Madrid. Ha estat director general del Treball de l'Administració central (1985-1990) i ha publicat força treballs sobre Seguretat Social i mercat de treball espanyol.

Luis Toharia Cortés

Catedràtic de Fonaments de l'Anàlisi Econòmica de la Universitat d'Alcalá de Henares. Doctor en Economia pel Massachusetts Institute of Technology. Ha publicat nombrosos treballs sobre economia laboral, especialment relacionats amb el funcionament del mercat de treball espanyol, i ha estat consultor de diversos organismes públics espanyols i comunitaris.

La revisió d'aquest material docent ha estat coordinada per la professora: Elisabet Motellón Corral (2013)

Tercera edició: febrer 2013

© Cecília Albert Verdú, Carlos García Serrano, José Ignacio Pérez Infante, Luis Toharia Cortés

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2013

Av. Tibidabo, 45-47, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

Dipòsit legal: B-1.718-2013

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

El material didàctic de l'assignatura d'*Economia del treball II* pretén que l'estudiant aprofundeixi en el coneixement dels aspectes més característics del funcionament del mercat de treball en les economies més industrialitzades.

El primer mòdul s'inicia amb la descripció de les característiques generals de l'evolució de l'ocupació en les principals economies industrialitzades, amb especial atenció al cas del mercat de treball espanyol. A continuació, s'identifiquen quins són els factors que determinen l'ocupació i quina pot ser la seva evolució previsible en un futur pròxim.

Per la seva banda, el segon mòdul analitza com la mateixa evolució econòmica transforma de manera contínua el mercat de treball. D'una banda, es tracta d'aprendre com el progrés econòmic condueix a un canvi estructural de l'ocupació entre els tres grans grups d'activitat econòmica. De l'altra, es tracta de comprendre que les transformacions no es donen solament entre els grans sectors econòmics, sinó que també es modifica l'estructura interna de cada un d'aquests grups d'activitats.

El tercer mòdul analitza els factors determinants de la transformació dels tres grans grups d'activitat econòmica. Concretament, s'avalua el procés de canvi de la producció i l'ocupació agrícola, s'explica com el dinamisme més innovador de les activitats industrials té un efecte impulsor sobre l'ocupació, i s'analitzen les causes determinants del procés de creixent terciarització de l'ocupació en les economies modernes.

L'anàlisi de les transformacions que han afectat el mercat de treball també s'ha de completar amb l'estudi dels canvis que afecten el tipus de treball. D'aquesta manera, les modificacions en l'estructura ocupacional són l'objecte d'estudi del quart mòdul del material didàctic, en què es desenvolupa l'aprenentatge de les causes determinants de l'evolució recent de l'anomenat *canvi ocupacional*. El mòdul acaba amb una avaluació de les previsions de mà d'obra i formatives que es deriven del canvi ocupacional observat.

El cinquè mòdul analitza la correspondència que hi ha entre flexibilitat del mercat de treball i evolució de l'ocupació. D'una banda, s'avalua la relació que hi ha entre el marc institucional dels mercats de treball i l'eficiència del seu funcionament. A més, s'identifiquen les causes i tipus d'atur, i s'exposen les polítiques públiques més adequades per a afrontar el problema de la desocupació. Finalment, es desenvolupen els conceptes de flexibilitat externa i flexibilitat interna.

L'últim mòdul del material didàctic està destinat a l'estudi de les polítiques de mercat de treball. Es tracta de comprendre la distinció entre les polítiques actives i passives d'ocupació, les seves característiques principals i els seus efectes. Finalment, es mostren els diferents tipus de polítiques que s'apliquen a l'interior de la Unió Europea i es posa de manifest la transcendència de les polítiques locals de foment de l'ocupació.

Objectius

1. Aprofundir en els coneixements adquirits en l'assignatura *Economia del treball I* sobre el funcionament del mercat de treball.
2. Identificar els principals factors determinants de l'evolució del mercat de treball en les economies més industrialitzades.
3. Comprendre com s'ha transformat l'estructura de l'ocupació entre els tres grans grups d'activitat econòmica i a l'interior d'aquests grups.
4. Aprendre les principals raons determinants del canvi ocupacional i les característiques de l'evolució recent de les estructures ocupacionals.
5. Entendre quin és el significat del concepte *flexibilitat del mercat de treball*, conèixer els diferents tipus de flexibilitat que hi ha i saber interpretar la seva relació amb l'ocupació.
6. Identificar les causes principals i els tipus d'atur i les polítiques públiques d'ocupació més adequades.
7. Distingir les característiques i els efectes de les diferents polítiques d'ocupació, i també el seu desenvolupament a l'interior de la Unió Europea.
8. Comprendre el concepte de mercat de treball local.
9. Interpretar el funcionament diferent del mercat de treball europeu i del que hi ha als Estats Units.

Continguts

Mòdul didàctic 1

El mercat de treball a l'OCDE i Espanya

Carlos García Serrano, José Ignacio Pérez Infante i Luis Toharia Cortés

1. L'evolució a llarg termini de l'economia i dels mercats de treball
2. Els "trenta anys gloriosos" (o "l'edat d'or del capitalisme")
3. Ni trenta ni tan "gloriosos": el cas espanyol
4. Els "vint-i-cinc anys decebedors"
5. El cas espanyol: entre "l'herència del passat" i la construcció d'un "nou model"
6. L'evolució del nivell general d'ocupació a Espanya
7. Els determinants del nivell d'ocupació
8. Perspectives: el repte de l'ocupació

Mòdul didàctic 2

L'estructura sectorial de l'ocupació

Cecilia Albert Verdú

1. La divisió trisectorial de les activitats econòmiques
2. Els indicadors de l'estructura sectorial de la producció i de l'ocupació
3. Evolució de l'estructura sectorial
4. L'evolució de la producció i l'ocupació al sector agrari
5. L'evolució de l'ocupació en la indústria
6. El creixement de l'ocupació en els serveis
7. Apèndix

Mòdul didàctic 3

Factors de canvi en l'agricultura, la indústria i els serveis

Cecilia Albert Verdú i Carlos García Serrano

1. Factors de transformació de l'agricultura europea
2. Els factors de transformació de l'ocupació industrial
3. L'ocupació en el sector serveis

Mòdul didàctic 4

Les estructures ocupacionals

Carlos García Serrano

1. L'ocupació
2. Anàlisi del canvi ocupacional
3. L'evolució de les estructures ocupacionals
4. Les causes del canvi ocupacional
5. Les previsions de les necessitats de mà d'obra i de necessitats educatives

Mòdul didàctic 5

La flexibilitat dels mercats de treball i l'ocupació

José Ignacio Pérez Infante

1. Tipologia de l'atur i polítiques públiques
2. El debat sobre la "flexibilitat" dels mercats de treball. Conceptes principals
3. Flexibilitat "interna", competitivitat i ocupació
4. Flexibilitat "externa" i ocupació

Mòdul didàctic 6

Les polítiques de mercat de treball

José Ignacio Pérez Infante

1. Polítiques actives i passives
2. Les polítiques actives i passives a Europa
3. Autoritats locals i foment de l'ocupació
4. La Unió Europea i els plans nacionals d'acció per a l'ocupació

